

4. Základní metody a techniky využívané v DV

- Metoda je cesta (způsob), jak dosáhnout výchovně vzdělávacího cíle, technika pak představuje konkrétní postup (*Josef Valenta – Metody a techniky dramatické výchovy*)

1) Metody dramatické výchovy

- **Základní metodou dramatické výchovy je dramatická hra.**
- Jedná se o tematickou hru, při níž dochází ke komunikaci, k vzájemnému setkávání, při kterém děti v simulovaných situacích řeší navozené problémy, zaujímají k nim postoje, srovnávají svá řešení navzájem a svým jednáním vytvářejí děje (improvizují).
- Podstatou dramatické hry je hra v roli (základ improvizace), kterou můžeme dále členit na:
 - a) hru v situaci (simulace)
 - b) alteraci
 - c) charakterizaci.
- hra v roli umožňuje určitý úhel pohledu na situaci (dítě mění role a tím získává nové úhly pohledu a rozvíjí sociální zkušenost)

a) Simulace

- Žáci jednají v navozené situaci buď sami za sebe, využívá se simulace, nebo v roli někoho jiného
- Často to bývají situace, se kterými se setkávají v běžném životě. Mají tedy možnost řešit tyto situace, hledat jejich optimální řešení, v případě opakování děje korigovat chybná rozhodnutí bez strachu z možných následků.

b) Alterace

- Žáci přebírají určitou sociální roli a na základě svých zkušeností se snaží vytvořit nejtypičtější chování dané postavy.
- Velmi důležitá je výměna rolí, žáci mají možnost vyzkoušet si roli svého spoluhráče, což často vede k lepšímu pochopení jeho reakcí.

c) Charakterizace

- Žáci přebírají cizí sociální roli s určitými charakterovými rysy, názory, problémy
- Velmi důležité je vnitřní porozumění a vcítění se do dané postavy.
- Tato metoda vyžaduje už určitou životní zkušenost a též určitý stupeň vyzrálosti.

2) Často využívané metody DV:

Improvizace

- základní metoda dramatické výchovy (=> hra v roli)
= hra bez scénáře
- může být buď:
 1. zcela připravená (domluví se situace; bez připraveného textu; otevřená změně)
 2. nepřipravená (okamžitá reakce na zadání)

a) Improvizace hromadná

- tvoří skupina, hráči hrají spolu a vzájemně na sebe reagují
- bývá nepřipravená; řízená „učitelem“ v roli

b) Skupinová

- menší skupinky (2 – 5 lidí) dostanou stejné zadání improvizace, na přípravu mají stejně vymezený čas
- různé interpretace stejné situace => rozšiřuje se zkušenost
- vyžaduje zkušenější účastníky

c) Role

- hráč zastupuje roli jedné postavy
- jednu postavu současně může hrát i více hráčů

Pantomimicko-pohybové

- základem je pohyb, neobsahují zvuk a řeč
- hra beze slov, kdy žák vstupuje do role za použití neverbálních prostředků
- vhodné pro lidi, kteří mají problémy s vyjadřováním a slovní zásobou
- př: úplná pantomima, živé obrazy, zrcadlení, živá loutka aj.

3) Technika

- je typ metody vyžadující, aby učící se člověk prakticky a osobně jednal
- je to konkretizace metody (př.: metoda – pantomima; technika – částečná pantomima)
- je limotovaná šíří záběru (naplňuje jeden konkrétní cíl)

a) Verbální techniky

- základem je slovní komunikace, někdy bývá spojena s pohybem
- př.: interview, vyprávění, zjišťování totžnosti aj.

b) Techniky s pantomimou a jednání v roli

- jedná se o metody, které zahrnují jednak úplnou hru v roli nebo pantomimickou
- př.: vyjádření vztahu postojem; živé obrazy; výměna rolí; kdo je to, kdo jsem? aj.

c) Techniky grafické a zvukové

- pomocné, slouží k vytvoření dostatku informací, zpestření
- mohou vstupovat do děje jako dramatický fakt
- př.: odborně a populárně naučná literatura; mapy a plány, kreby (prostředí, lidí, postavy), aj.

d) Techniky expozice

- cílem je vzbudit zájem
- př.: text, reálné předměty, věci vztahující se k příběhu aj.

e) Techniky vytváření kontextu

- slouží k doplnění informací, posílení příběhu, upřesnění postav aj.
- př.: brainstorming, domýšlení děje a postav vytvoření scény, kde se děj odehrává

f) Techniky hry v roli

- rozdělení rolí dle vlastního výběru
- přidělení rolí učitelem, losování jednotlivých postav
- převzetí určitého zástupného znaku
- prostřednictvím loutky, oživením zástupné rekvizity